

Uredništvo in upravnishstvo Glasila je v Chicagu, Ill., 2821 S. Crawford Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljatve, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina na Zdr. Države in Canada je \$1.00, za inozemstvo \$1.50.

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the postoffice at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izjaha vsaki teden v petek. — Cirkulacija je dosegla nad deset tisoč natisov. List je razširjen po Zdr. Državi, Canadi i stari domovini.

Cene za oglas po pogodbi. Enostopna 10 point vrsta 8 centov.

Nefrankirana ali premla frankirana pisma se ne sprejemajo.

LETO—YEAR VI.

Chicago, Ill., 31. oktobra (October) 1913.

ŠTEV.—NUMBER 44.

Slovenski delavci pozor!

Proč od države Colorado in Michigan! V Coloradu štrajkajo premogari, v Michiganu pa rudarji v bakrenih rudnikih. Noben pošten slovenski delavec ne sprejme dela kot stavkokaz!

Štrajk v michiganskem bakrenem okrožju.

Splošna situacija.

Najbrž se bo eksekutiva "Zapadne rudarske zveze" obrnila na naselniški urad, da uvede preiskavo, na kakšen način dobivajo kralji bakra skebe.

V pondeljek so naložili približno devetdeset inozemcev na vlak Northwestern železnice v Chicagu. Prignali so jih kakor čredo na železniški kolodvor. Ko je hotel na vlak Joseph Ule (najbrže Slovenec), kateremu so znane razmere v Calumetu, mu straže pri vratih niso dovolile vstopa, dasiravno jo imel dovolil listek. Te reči so dogajajo že nekaj tednov na kolodvoru Northwestern železnice.

Ljudje, ki jih pošiljajo v Calumet, so najbrž naselniki, ki so še le dospeli iz Evrope. Obljubljajo se jim zlati gradovi in ne pove se jim, da je štrajk v Calumetu. Vprav nasprotno je.

M. Y. Riley in James Quinn od "Zapadne rudarske zveze" sta dobila letake, na katerih je tiskano, da je štrajk končan. Seveda je to navadna laž.

Waddell-Mahonove barabe so pod varstvom gen. Abbeyja in michiganske državne milice izvršile več napadov na štrajkujoče rudarje.

Sodnik O'Brien je dal moč gen. Abbeyju in okrajnemu najvišjemu biriču Crusu, da smeta aretirati vsakega, ki greši zoper sodnijsko prepoved. Takoj prvi dan sta aretirala 209 štrajkujočih rudarjev. S tovrnim vlakom so jih odpotali v 22 milj oddaljeni Houghton. Sodnik jih je izpustil, ali siromaki so morali iti domov, kakor so vedeli in znali.

Kasneje je sodnik ukazal Abbeyju in Crusu, da naj zapišeta le imena grešnikov proti sodnijski prepovedi in naj se jim ukaže, kedaj naj pridejo k obravnavi. Drugi dan je Crusu 100 štrajkarjem ukazal, da morajo k obravnavi.

Dober teden nazaj so pri Red Jacketu aretirali 14 oseb in med njimi 16letno dekletce, ki je imelo okoli pasu ameriško zastavo. Z nje so strgali zastavo in šibkega dekleta so vrgli z drugimi vred v ječo, kjer je ostalo čez noč.

Drugi dan je prišlo nekaj prijateljev obiskat nedolžne žrtve. Takoj so padle po njih barabe s količi in jih pretepale, dokler se jim je ljubilo. Šerif je stal poleg in mirno gledal to brutalnost. Ko so se barabe naveličale pretepati svoje žrtve, so jih vrgli v ječo.

Barabe dobro vedo, da sodnik ne more obsoditi nobenega štrajkarja, ker ni kršil zakonov in sodnijske prepovedi. Zato so najeti lopovi ubrali drugo taktiko, ker vedo, da se jim ne bo skrivil las na glavi. Vsakega, ki ga imajo na sumu, da je štrajkar, napadejo s količi in potem ga vržejo v ječo vsaj za eno noč, da bi s strahovlado razbili štrajk.

Vpričo teh grozodejstev vpraša vsak pameten človek, ali je država Michigan v Rusiji ali je turški pašalik?

Društvo sv. "Cirila in Metoda", št. 17 "Slovensko-hrvatske zveze" protestira proti skebom, članom glavnega odbora.

Društvo "sv. Cirila in Metoda", šte. 17 "Slovensko-hrvatske zveze" v Ahmeeku, Mich., je obdržavalo svojo redno mesečno sejo

dne 21. t. m. Članstvo je soglasno zaključilo, da protestira proti skebina glavnemu tajniku Johnu D. Puheku in predsedniku nadzornega odbora Johnu M. Špehahu, ker nista vredna časti, ki jo zavzemata y zvezi, ker sta izdajalca.

Ta protest se je dvignil v obrambo časti društva "sv. Cirila in Metoda" in za obrambo časti drugih skupin.

Člani društva "sv. Cirila in Metoda."

Glasnik — Judež.

Kar se ni drznil do danes storiti noben slovenski list, je izvršil "Glasnik" v svoji zadnji izdaji. Odprto je prestopil v tabor kraljev bakra in se debelo zlagal, da je štrajk končan.

Mnogo izdajstvo ne bo škodilo štrajkujočim delavcem, ker so najzvestejši naročniki "Glasnika" sami skebje. Če bi čitali "Glasnika" slovenski delavci širrom Amerike, bi mogoče njegovo izdajstvo še nekaj škodilo stvari štrajkarjev. Tako so pa poleg skebov le uredniki drugih slovenskih listov tako nesrečni, ker so po svojem poklicu primorani, da čitajo brozgo, ki jo prinaša "Glasnik" o štrajku rudarjev v gornjem Michiganu. Škode štrajkujočim delavcem, katero se je zavezal napraviti "Glasnik" proti mastnemu plačilu s strani bakrenih kraljev, torej ne bo. "Glasnik" je varal delavce v začetku stavke, ko se je navidezno hlinil za prijatelja štrajkujočim rudarjem, zdaj je pa osleparil še kralje bakra, ko jih je nalogal, da imajo vpliv na štrajkujoče rudarje. "Glasnik" je torej dvojen slepar!

Umazane mahinacije kapitalistov.

Poročali smo, da so kralji bakra in Waddell-Mahonove barabe z odkritjem prve zarote dinamitarov strašno blamirali sebe pred sodiščem. Ali barabe in kralji bakra so mislili, ako je spodletelo prvič se bo obneslo drugič.

Pred dobrim tednom je vozil vlak, naložen s skebi, proti Mohawku, kar je nakrat počilo. Eni trdijo, da je bila bomba, drugi pravijo, da je bil nedolžen "fire cracker", s kakersnimi se igrajo otroci dne 4. julija. Naj je bilo, kar je hotelo in vzemimo, da je bila n. pr. položena dinamitna bomba, ki bi bila lahko poglala ves vlak v zrak. Torej stvar bi bila lahko nevarna. Ali strojevodja je gledal na progo in videl je, kako se dim dviga od vžigalne niti v zrak, in vstavil je vlak.

Tako pravljico so poslali kralji bakra v svet, da bi štrajkujoče rudarje v javnosti očrnil kot dinamitarde. Malo možganov ima ta ošabna gospoda v glavi, ako misli, da bo občinstvo verjelo, da je od vžigalne niti prihajal dim, kakor iz tovarniškega dimnika, katerega je strojevodja videl že miljo daleč in potem vstavil vlak. Ta bajka o vžigalni niti nas spominja na štrajk v Cripple Creeku, kjer so iz železniških pragov potegnili žeblice, s katerimi so bile pritrdjene tračnice, potem so pa obvestili strojevodja, kje so potegnili žeblice iz tračnice, da je vselej pravčasno vstavil vlak.

V tem je metoda. Kapitalisti in njih najete barabe posnemajo v tem drug drugega, seveda se tudi vselej dosledno blamirajo.

— Barbarizem. Iz Mobile, Ala., poročajo, da je A. D. Dorsey, bivši kaznenec, ki je ravnokar prestopil svojo kazen na državni farmi za kaznenec v Speigneru, sporočil guberniju Emmetu O. Nealu, da so moške in ženske kaznenice dali pretepati podjetniki, katerim so bili kaznenice oddani v najem. Dorsey pravi v svojem poročilu, da so jih bičali kakor mule. Ni čudo, ako s takim ravnanjem v kaznencih vzbude zver, da postanejo morilci, ko zapuste ječo.

Inozemstvo.

— Mehiko. Prava volilna komedija se je odigrala te dni v Mehiki, ko so volili predsednika. Brzojavno poročilo se glasi, da je bilo vse mirno. To poročilo je verjetno, ker je bilo vse vojaštvo s policijo in orožništvom pripravljeno, da zaduši vsak opozicijski glas. Od 80 tisoč volilcev v glavnem mestu jih je prišlo komaj 10 tisoč na volišče. Volilo se je tako, da je škandal. Volili so na cestnih križiščih, v hišnih vežah, za volilne žare so jim služili navadni zaboji, iz bližnjih prodaj

John H. Walker, socialist in predsednik organiziranih rudarjev v državi Illinois, izvoljen predsednikom "Delavske zveze" za državo Illinois.

— Kljub temu da so volitve tajne, se je vedelo za vsakega volileca, kako je volil. Samohobi se razume, da se opozicijski volilci niso upali vsled takih razmer na volišče, ker ni nihče hotel riskirati svoje osebne svobode ali celo svojega življenja.

Liberalni kandidat Manuel Calero ni volil, marveč je odšel s svojo družino na deželo. Svojim prijateljem je rekel, da nihče ne smatra volitev za resno stvar.

Krvolok Huerta pravi, da ni nihče izvoljen predsednikom. Po večati hoče stalno armado od 80,000 na 150,000 mož, da bo lažje še vbodoče vladal z železno pestjo.

V Hermosillo ni volil noben civilist. Na volišče so prišli le vojak, ki so na povelje glasovali za Huerta.

V Piedras Negras so razobesili grb, na katerem se je poredno bliščalo: Victoriani Huerta. Vilčetov sok iz grozdja, "bluf" Woodrwa.

— Anglija. Dublinski rimskokatoliški nadškof je izdal pastirski list, v katerem nastopa proti načrtu unije transportnih delavcev, po katerem naj bi se otroci za dobo štrajka poslali na Angleško. V svojem pastirskem listu pravi, da se ne ve, ako so družine, katerim bodo izročili otroke v varstvo rimsko-katoliške ali katere druge vere. Za načrt so se zavzeli socialisti, in to najbrž boli tako nadškofa, da agitira proti načrtu, ki naj bi olajšal zmago transportnim delavcem.

— Francija. Iz Pariza poročajo, da je mednarodna komisija Carnegieja za preiskavo vojnevanja na Balkanu dokončala svoje delo. Komisija bo izdala rezultat preiskave v posebni knjigi, ki bo opremljena s slikami. Za resničnost navedenih dogodkov bodo priobčeni facsimili in uradni dokumenti. Odgovornost, da je knjiga spisana nepristransko, bodo člani komisije prevzeli nase z lastnimi podpisi. Na Balkanu so se dogodila strašna grozodejstva. Grški vojaki so se najprvo kruto maščevali nad Bolgari. V drugi

balkanski vojni so pa Bolgari vrnili šilo za ognjilo.

— Portugalsko. Novopečeni predsednik meščanske portugalske republike Costa se obnaša v svojem uradu kakor azijski despot. Kapitalizem podpira z vsemi nečednimi sredstvi. V ječo je dal vreči 110 sindikalistov in večino delavskih sindikatov je razpustil. Na ta način hoče bedak na predsedniškem stolu rešiti socialno vprašanje na Portugalskem. Med moralnim blatom spodnega kralja in korumpiranimi načeli vlade sedanje meščanske republike ni nobene pomembne razlike. Menjali so srajeo, notranja gniloba kapitalistične države pa še obstoji.

— Avstrija. Izselniški škandal postaja čim dalje večji. Med koristolovce, ki so pospeševali izseljevanje vojaški dolžnosti podvrženih izseljencev v Kanado, je zapletenih poleg uradnikov tudi pet državnozbornih poslancev. Imena prizadetih so zamočali.

General Georgi je proračunske-mu odseku naznanil, da manjka 200,000 mož, ki so podvrženi vojaški dolžnosti. Všteti so tudi tisti, ki so tekom let umrli in se ni njih smrt naznanila vojaškim oblastim.

Iz Budimpešte poročajo, da so prišli na sled tatvinam na železniškem kolodvoru. Aretirali so več železniških uradnikov in policajev in pričakuje se še mnogo drugih aretacij v bližnji bodočnosti.

— Italija. Udeležba za državnozbornske volitve ni bila velika. V vladnih krogih trdijo, da je zmogala vlada, ker je bil ministrski predsednik Giolitti izvoljen skoraj soglasno. Najhušji je bil volilni boj med socialisti in klerikali. V nekaterih volilnih okrajih pride do ožje volitve.

— Perzija. Amerikanec Merrill, organizator orožništva za državno zakladništvo ob času gl. zakladnika Morgana Shusterja, je dobil nalog, da organizira obrambno četo, broječo tisoč mož, za gubernerja v provinci Tars. Četa bo popolnoma ločena od indijskega orožništva, v potrebi bo pa skupno nastopila z orožniki.

Ameriške vesti.

— V Hammondu, Ind., so aretirali pastora, rev. Arthurja Busha iz Steubenville, O., ker je v Sharonu, Pa., izvršil neko sleparstvo.

— Waddell-Mahonov pretepač v ječi. Waddell-Mahonova agentura za stavkokaze ima svojo pisarno v Chicagu. Gentelmani te posebne vrste menijo, da se smejo v Chicagu ravno tako barbarsko obnašati v javnih lokalih, kakor v gorenjem Michiganu.

John G. Merrill, ki zastopa v Chicagu Waddell-Mahonove oborožene pretepače, je prišel minoli teden z neko žensko v "Log Cabin" salun na 331 S. Clark St. Z njim je prišel v salun tudi S. Cumingham, trgovec iz Cisco Lake, Wis. Komaj sta se usedla k mizi, je Merrill udaril Cuminghama v desno oko. Cumingham je zavpil od bolečine in policaj, ki je vstopil je zgrabil Merilla za vrat in ga odgnal na policijsko postajo. Tam je Merrill ošabno povdarjal, da je glava Waddell-Mahonove agenture za Chicagu. Policijski lajtnant je podučil suroveža, da policija prav nič ne da, kdo je in kaj dela. Povedal mu je, da mora v "špekhamro", ker je izvršil zločin, ako ne položi varščino. Cumingham bo najbrž izgubil oko. Splošno se sodi, da ga je pretepač udaril z jekleno pestnico.

— Preveč vode. Strokovnjaki, ki so nastavljeni pri poljedelskem ministrstvu, so izračunili, da se s koruzo, in sicer z njive do središnjih trgov za živila, vsako leto pošlje tudi 426 ton vode. To škodi koruzi in vzroke za to je iskati v tem, ker se jo zadostno ne posuši, predno se jo odpošlje na trg. Z drugimi živili je ravnotako.

— Kurjač je postal grof. V Sioux City bivajoči 24letni kurjač Henry "pl." Hagendorn, uslužben pri St. Paul & Omaha železniški družbi, je dobil iz Nemčije telegrafično poročilo, da je vsled smrti grofa Henrika, pl. Hagendorn v Strassburgu podedoval \$450,000 in naslov grofa. Hagendorn je prišel v Ameriko, ko je bil star osem let. Nad dolarji je imel gotovo večje veselje kot nad ničvredno grofovsko krono, ki k večjem vleče še pri vsegasihi hčerka ameriških milijonarjev.

— Piščalka se ni oglasila. Ako ima kdo pravico, da se jezi, potem gre to pravo gostilničarju Juriju Kmetzu v Lodiju, N. J. Kmetz je pred kratkem dobil pismo od "črne roke", v katerem so malopridneži zahtevali od njega \$250. Dogovoril se je s policijo, da ponese denar na določeno mesto, policija bo pa na preži na pridaniče. Kakor dogovorjeno, tako storjeno. Kmetz je šel na določeno mesto in izročil malopridnežem zahtevano vsoto. Čakal je seveda zaman, da policijski načelnik prime črnorokarje, ki so se, spreješi denar, uljudno poslovlili od gostilničarja.

— Inozemsko meso. Ker se nadjajo, da se bodo vsled nove uvozninske carine uvažale velike množine mesa iz inozemstva v Združene države, je odredilo poljedelsko ministrstvo stroge odredbe za uvoz mesa. Trgovci, ki se bodo pečali z uvozom mesa, bodo morali pred uvozom obvestiti poljedelsko ministrstvo. Dovoljen je uvoz le takega mesa, katerega so pregledali zapriženi mesopregledniki v državi, v kateri je bila živina zaklana. Pošiljatve morajo biti opremljene z izkazom, da je bilo meso pregledano in da ni bilo umetno pobarvano že potem, ko je bila žival zaklana. Iz dežel in držav, v katerih ni uvedena uradna preiskava, se ne sme uvažati mesa. To pravilo velja le za govedino, prašičevo, ovčje in kozje meso. Drugo versto meso spada pod zakon za zdravila in živila.

— Senzacionalen lažnjivec in morilec. Spencer, ki je umoril Rexcoatovo in se hvalil, da ima še drugih 18 do 20 umorov na svoji vesti, je Kljukec prve vrste. Za nekatera hudočinstva se mu je dokazalo, da jih ni izvršil. Največje razočaranje je pa bilo za morileca, ko ga je obiskala njegova soproga Nellie Koenig-Spencerjeva v ječi, o kateri je trdil, da jo je umoril v bližini Fort Montgomeryja, N. Y. Spencer se sedaj trudi umakniti svojo izpoved o tem umoru, vendar pa trdi, da je umoril Rexcoatovo. Mejem se je dognalo, da je Spencer potomec denegenerirane družine. Zagovorniki Spencerja bodo v zagovoru navedli, da Spencer ni pri zdravi pameti.

— Senadni komitej za urnavno bančnih poslov in denarja se je odločil, da zaslži strokovnjake pri dodatkih k zakonu za regulacijo denarne valute.

— Riziko delavca. Ko je Albert Kumpf, delavec pri "American Product Co." v Peoriji, Ill., nakladal pšenico, ga je nakrat zasula 20 čevljev visoka stena pšenice. Predno so ga delavci izkopali, se je zadušil.

— Nezgoda na cestni železnici. Iz Muncieja, Ind., poročajo, da je šest milj od mesta na nekem ovinku, skočil voz cestne železnice raz tir in se prevrnil. Ena oseba je vbita, dva in dvajset pa ranjenih. Motorvodja trdi, da je nezgoda povzročila slabe zavore.

— Skrajna podivjanost. Iz Monroe-a, La., poročajo, da so linčali zamorca W. Eatona, ker je zalučal nekemu belokožcu psovko v obraz. Eatona so radi psovke vrgli najprvo v ječo. Po noči je pa udrila sirova drhal v ječo in obesila zamorca na bližnjem drevesu.

— Komedija. Iz norišnice v Matteavanu pobeglega morilca in noreca Harryja Thawa in 17 drugih oseb v N. Yorku so obtožili zarote, ker so pomagali Thawu ubežati iz blaznice. Splošno je znano, da v pravosodju nimajo govoriti otroci in norci. Cela komedija nima drugega namena, kakor Thawa olajšati za nekaj tisočakov.

— Predsednik Wilson je proglasil za Zahvalni dan četrtek dne 27. novembra.

— Iz Galvestona, Tex., poročajo, da je strela udarila v četo konjenikov na potu. Mrtvi so trije prostaki in opaljenih je več konj.

— Iz Trinidada, Colo. poročajo, da so kapitalistični najemniki zopet udrli v tabor štrajkujočih rudarjev pri Forbesu. S seboj so imeli dva brzostrelna topova. Pod zaščito teh topov so šli v tabor in prevrnili vse narobe. Iskali so orožje in našli so par nerabnih samokresov. Aretirali so tudi deset rudarjev in jih obdolžili, da so umorili najemnika Kennedyja, katerega so najemniki v svoji strahopetni nervoznosti ustrelili.

— V St. Louisu, Mo., so obtožili več prejšnjih mestnih uradnikov radi grafta. Med obtoženci so bivši župan Ch. L. Lampert, bivši mestni blagajnik F. Gerold in še mnogo drugih bivših mestnih očetov in uradnikov. Očitajo jim, da so mesto očistili za sto tisoč dolarjev.

— "Illinois Central" železnica je prepovedala svojim kurjačem in strojevodjam nositi podobe svojih dragih na pokrovih ure. Ravnatelj pravijo, da take podobe povzročajo, da uslužbenec ne mislijo na delo. Ta ukaz je bil izdan leta 1913 v deželi "svobode", v kateri vsakega došleča v New Yorku pozdravlja ogromen kip, boginje svobode.

Prihodnji ukaz teh ravnateljev, katerih sree "gotovo bje za osebno svobodo", kako se pojavi vprašanje, če sme železniška družba določiti poljubne vozne cene, se bo glasil: Kolesovje ur, ki jih imajo kurjači in strojevodje, se sme premikati in sukati le tedaj, ako se premika tudi vlak.

— V Chicagu so v minolem tednu uvozili en milijon funtov mesa iz Kanade. Meso se je prodalo mesarjem po 7½ do 8c funt. Konzumenti plačujejo še vedno tako visoke cene v prodaji na drobno, kot so jih plačevali pred uvozom.

— Rev. Charles Blanchard v Kansas Cityju priporoča, da naj bi imela vsaka cerkev godbo na pihala, ker bi taka godba privlekla otroke v cerkev.

Ta duhoven naj poda roko duhovnu, ki je prvi pričel kazati premikajoče slike v cerkvi.

— Rev. Th. L. Frazec v Clevelandu je uležil tožbo za ločitev, ker se je njegova žena smehljala med pridigo v cerkvi.

GLASILO
Slovenske Narodne
Podporne Jednote

Izhaja tedensko.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE.

Uredništvo in upravnništvo:
2821 SOUTH CRAWFORD AVE.
Chicago, Ill.

Velja za vse leto \$1.00.

ORGAN
of the
SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY
Issued weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NA-
TIONAL BENEFIT SOCIETY.

OFFICE:
2821 SOUTH CRAWFORD AVE.
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

Demokratije in njih sistem.

Kapitalistične stranke so si podobne, kakor jajce jajcu. To so dokazali sedaj demokratije, ko so zopet v sedlu. Pozabili so na svoje obljube, katere so stari, dokler so bili v opoziciji, kakor svoječasno republikanci, ko se po strmoglavljenju demokratične stranke zopet prišli do vladnega korita.

Dokler so bili republikanci pri vladnih jasliah, so demokratije grmeli proti sistemu, ki menja državne uradnike, kedar se menja vlada, in jih tako izroča na milost in nemilost svojim višjim. Zahtevali so, da se državne uradnike nastavi stalno po določbah civilnega zakona. Zdaj imajo priliko, da bi praktično uvedli svoje načelo. Ali gospodom se niti ne sanja, da bi izvršili, kar so leta povdarjali in obljubili pred volitvami.

Vsed novega colninskega zakona in dohodninskega davka bi bilo treba nastaviti nove uradnike po določbah civilnega zakona. Na neki konferenci poslancev so demokratije res slepomišli, kakor da imajo trdno voljo, nastaviti nove uradnike stalno po določbah civilnega zakona. Ali senat je sklenil, da bodo nove uradnike ne glede na določbe civilnega zakona brezobzirno nastavili. In temu predlogu se je pridružila tudi zbornica poslancev, dasiravno je konferenca nekaj dni prej odločila drugače.

Najgusnejše pri tej stvari je fakt, da republikanci grmijo proti temu "roparskemu sistemu", kakor ga blagohotno nazivljejo v svojih opozicijskih tiradah. Republikanci obojajo z najostrejšimi besedami to, kar so preje, dokler so imeli vladno moč v svojih rokah, sami izvrševali. To je značilno, kakšno igro igrajo zastopniki kapitalističnih interesov s svojimi volilec v parlamentih. Zastonj so prihajali s prejšnjimi napadi na "roparski sistem". Demokratije so mirno spravili vse moralne kiofute. Na vprašanje nekega republikanca, ako je priporočilo poslancev več vredno, kakor izpit pred komisijo za civilne službe, je demokrat Smith predrzno odgovoril z da. Noben do sedaj izprašanih uradnikov nima tistih zmoglostih, kakor jih ima človek, katerega je priporočil poslanec. To je skrajna predrznost in blatenje državnih uradnikov, ki so morali položiti izpit pred komisijo za civilne službe, predno so nastopili službo.

Demokratije vedo znaka ta roparski sistem tako strastno zagovarjajo kakor republikanci, ko so bili na krmilu. Poljubno nastavljanje in pomnoževanje uradnikov daje vladajoči kliki moč. Tako si vstvarja vladajoča klika svoje pretorijance, ki ji slepo slede čez drn in strn. Poleg pa švrkne tudi marsikateri stotak v podobi darila v žep. Vsled tega rajši požro svojo dano besedo, kakor da bi očistili Agijev hlev.

Seveda se ti plemeniti gospodje ne brigajo, kako izgleda v deželi, ki po takem sistemu nastavlja uradnike. Občeznato je, da za Rusijo pride takoj na vrsto ameriška republika, kar se tiče korupcije v uradništvu. To potrdijo številne preiskave o škandalih v uradniških krogih, ki so jih odkrili časniki.

Kako misli o tej stvari predsednik Wilson, ne vemo. Znano nam je le, da je nekoč napisal ce-

lo knjigo o škodljivosti roparskega sistema. Ali bo uležil svoj ugovor?

Vederemo!

Boj za obstanek.

Življenje je boj — boj na smrt, nepregledno dolga vrsta več ali manj osamljenih malih bitk, združene v en sam velik in neizprosni boj za obstanek. Biološka resnica je, da individui, ki živi v najboljšem soglasju s svojo okolico, ima najboljše pogoje, da vspeva v tem boju. Individi ali skupina individuij ima iste materialne interese kot posamezni individuij, in je instinktivno prisiljena radi samoobrambe, da dela združeno, da tem ložje vspeva.

Človek potrebuje za življenje razne potrebščine: hrano, obleko, kurivo, stanovanja itd. Za pridobivanje teh potrebščin je treba svetovne družabne organizacije. V prazgodovini, ko ljudje niso poznali orodja in strojev, je bil človek, prisiljen jesti druge živali ali pa druge ljudi, ki jih je premagal v boju za obstanek. Človek je bil ljudjožer (kanibal), ker si ni mogel drugim potom nabaviti dosti hrane za prehranjevanje sebe in svoje družine. Divji človeški rodovi so se bojevali med seboj, da vjamejo kolikor mogoče jetnikov, katere so potem snedli.

Kasneje, ko je človek izumil orodje in se priučil obdelovati zemljo, je spoznal, da je boljše, ako jetnike pridrži kakor sužnje, mesto da jih vbije in sne, ker so mu sužnji obdelovali zemljo in redili domačo žival. Spoznal je, da je jetnik — suženj neprecenljive vrednosti zanj, ker izvršuje vsa dela, katerih sadovi so potrebni za življenje. Sužnji so delali na polju, bili so rokodelci, učitelji, zdravniki, stavbeniki itd.

Ko je človeški um razkril parno silo in elektriko, ter ju vpregel v svojo službo, je zginit črni suženj v Ameriki in tlačen v Evropi. Odpravili so telesno sužnost in tlačenstvo, nekdanji suženj in tlačen sta se spremenila v mezdne sužnje. Dali so mu navidezno svobodo, v resnici so ga pa prikovali k strojem in tovarno, plavž in rudnik. Dandanes lahko stroji in delavci (mezdni sužnji) producirajo stokrat toliko, koliko potrebujejo ljudje na svetu.

Ali moderna proizvodnja s strojem v današnji družbi ima to lastnost, da množi produkcijo blaga, obenem pa znižuje število zaposlenih delavcev. Produkti se množe, skladišča se polnijo z raznim industrialnim blagom in poljskimi pridelki, ali poleg pa narašča brezposelna armada delavcev. Mesto, da bi se znižalo število delavnih ur, da bi imeli brezposelni delavci priliko delati, pa kapitalisti — lastniki obratnih, prometnih in razdelivnih sredstev, ki niso nič drugega kot nasledniki nekdanjih sužnodržev — žele, da bi se podaljšal delovni čas in nakladajo delavcem vedno več dela. To pomeni za delavce več revščine, več otroškega dela, povisano in pomnoženo izkoriščanje njihovih delovnih sil, za kapitaliste pa več bogastva in več udobnega življenja.

Te industrialne razmere delijo celo človeško družbo v dva strogo ločena razreda: v razlašene mezdne sužnje — proletarec in bogate lastnike obratnih, razdelivnih in prometnih sredstev — kapitaliste. Mezdni sužnji rebijo in delajo s stroji, ki so potrebni za produkcijo, vendar jih pa ne lastujejo. Kapitalisti lastujejo stroje, pa ne delajo z njimi. Mezdni suženj — delavec dobi mezdno, kapitalist pa spravi dobiček.

Tem nižje so mezde, tem večji je dobiček, čim višje so mezde, tem nižji je dobiček. In to je vzrok razrednega boja.

Ako hočemo odpraviti razredni boj, potem moramo najprvo odstraniti privatno last obratnih, prometnih in razdelivnih sredstev. Dokler bodo posamezne osebe ali skupine oseb lastovale sredstva, ki so potrebna za produkcijo in razdeljevanje produktov, dotlej bodo imeli tudi razredni boj.

Privatna lastnina proizvajalnih in razdelovalnih sredstev se mora umakniti skupni lastnini, ki delajo. Industrijalni unio-nizem mora nadomestiti industrijalni despotizem, ker je skupna last in demokratična uprava industrije dajeta vsem enako priliko do življenja.

Uprava socialnih industrij mora biti za delavce, od delavcev in izvoljena po delavcih. To je, kar mi zahtevamo, ker je pravično in socialistično.

Gledališka kriza in ljubljanska občina.

O tem zanimivem, s kulturnega stališča za Slovence zelo važnem vprašanju, poroča "Zarja" naslednje:

Slovensko gledališče. Pišejo nam: V ponedeljek je ljubljanski občinski svet srečno rešil gledališko krizo. Gotovo je, da bi bilo za Ljubljano, glavno mesto Kranjske in središče vseh Slovencev, ne le nečastno, nego tudi škodljivo, ako bi bilo ostalo brez gledališča. Brez civilnega orkestra in brez gledališča bi postala naša Ljubljana v istini "dolga vas", kjer vladata dolgčas in puščoba. Naši gostje z dežele in tuje ne bi našli v našem mestu ne umetniškega užitka in razvedrila. Za domače igralce in igralke pa bi pomenjal izpadek sezona pravo katastrofo. Občinskemu svetu se je posrečilo rešiti krizo toliko ugodno, da je zajamčen ne le nadaljni razvoj naše igralške umetnosti in slovenske drame, nego da dobimo tudi vzorno opero in opereto. Od 1. t. m. nadalje bodo angažirani vsi dosedanja slovenski igralci, ki so še ostali v Ljubljani ter se njih števílo spolni tako, da bodo omogočene prav dobre dramske predstave. Kraljevsko zemeljsko kazališče v Zagrebu prepusti našemu gledališču gospoda Ignacija Borštnika kot prvega igralca, režiserja in učitelja domačega igralškega naraščanja. Razen gospoda Borštnika pa nam bo po možnosti pošiljal na pomoč svoje ženske in moške najboljše igralke moči brez velikih stroškov. S tem je Ljubljani za sezono 1913—1914 zagotovljena resnična umetniška drama, a upamo, da tudi za bodoče nekaj dobrega igralškega pomladka. V artostičnem oziru bo upravitelj naše drame, g. režiser Borštnik podrejen intendantu hrvaškega kazališča, v finančnem oziru pa kontroli občinskega sveta, oziroma magistrata. Slovensko dramsko osebo bo prirejalo najmanj po dve dramski predstavi na teden ter gojilo repertoar, ki bo zadovoljeval vse sloje. Občinski svet je za vzdrževanje slovenske drame dovolil subvencijo 10.000 K, ter se v isto svrhu uporabijo vsi čisti dohodki dramskih predstav.

Za glasbo ljubeče občinstvo pa je pridobil občinski svet kralj, zemaljsko kazališče v Zagrebu, ki bo gostovalo na našem odru najmanj dvakrat po dva dni zapored vsak mesec s svojimi najboljšimi solisti, s svojim zborom, s svojim orkestrom, s svojimi kostumi in deloma tudi s svojimi dekoracijami. Da je zagrebška opera na velikomestni umetniški višini ter da ima soliste in soliste, ki so resnično veliki umetniki, je znano tudi Ljubljancem. Ta vzgledni umetniški ansambl pod vodstvom opernega ravnatelja in skladatelja gospoda Srečka Albinja in mojstra Nikole Fallerja nam priredi tekot šestih mesecev najmanj 24 vzornih opernih in opernih predstav ter uprizori najmanj 12 različnih oper in operet, novitet in repriz. Gostovanje celokupne zagrebške opere in operete bo torej za vso Ljubljano umetniški dogodek prve vrste, ki bo nudil najčistejši in najvišji umetniški užitek vsem ljubljanskim slojem brez razlike narodnosti. Seveda bodo stroški za ta gostovanje vsega zagrebškega opernega oboja (nad 70 ljudi) veliki: zato pa se bo morala vstopnina k tem predstavam povisati za 30% dosedanje običajne vstopnine ter mora vrh tega prispevati še mestna občina s subvencijo, ki se bo izplačevala zagrebški intendant mesečno za nazaj. Ta subvencija bo znašala za najmanj 24 opernih in operetnih predstav skupaj 21.000 K, ter ne zadenejo občine niti za dramo niti opereto prav nobeni drugi stroški. Ves aranzma je torej zelo ugoden in tudi cenejši, kakor bi mogel tudi, ako bi se (brezčas sploh brezuspešno!) poizkušalo v sedanji, že prepoznani dobi z lastnim novim ansamblom. Razumljivo je, da je bil v občinskem svetu predlog poročevalca gledališke komi-

sije pri slovenskih občinskih svetovaleh vseh treh slovenskih strank sprejet soglasno in z navdušenjem. Znano nam je pa tudi, da se pošteni in za umetnost vneti nemški odlični krogi odkrito vsele, gostovanju zagrebške opere! Nadejamo se, da se uredi uprava slovenske drame že v kratkem ter da se izvrši prvo gostovanje zagrebškega opernega ansambla že sredi tega meseca."

Imperializem in kapital.

Pogledi kapitalističnih roparjev in osvoboditeljev so že dolgo uprti na malo Azijo. Ozemlje je veliko, bogato na rudninah in ponekod čudovito rodovitno. Ta rodovitnost bi se dala še potrojiti, ako bi se čistile s peskom zasute struge rek in se zgradila kanalizacija za umetno namakanje. Rusija si prisvaja severni del male Azije od Trapezuntu do Samsuna in ozadje do Erzingjana in Erzeruma. Z rusko francoskim denarjem naj bi se gradila Trapezunt-Erzerum-Konia železnica. Pri razdelitvi maloazijske pogače naj bi jugozapadni trikot od zaliva Kos z doriško zemeljsko ožino in mestom Marmaras, z zalivoma Maceri in Tineca, rtm Chelidonia in mestom Adalia (deset tisoč prebivalev) do mesta Burdur v notranjem, pripadali Italiji. Financirala bi stvar "Banca Commerciale Italiana" v Milanu. Radi tega je dobila italijanska finančna družba (La Società Commerciale d'Oriente) izključno komisijo za dobo petih let, da sme študirati železniške projekte od pomorskega mesta Adalia do Burdura. To je 150 kilometrov; pri postaji Isparta se bo italijanska železnica združila s francoskim železniškim omrežjem Smyrna-Aidin.

Tako si osvaja in delijo kapitalisti vseh narodov svet, ne da bi vračali narodu, če so zadovoljni s tako delitvijo. Pohlepnost kapitalistov po bogastvu ne uozna mej!

Odломki iz zgodovine Zdr. držav.

Kmalu so v Johnsonovem taboru zaslišali streljanje, ki se je vedno bolj bližalo taboru. To je bilo znamenje, da se čete umikajo pred sovražnikom. Takoj je bil poklican ves tabor pod orožje. Drev je pred taborom so takoj posekali in napravili provizorične okope. Topove, katere se ravnokar dobili iz Hudsona, so postavili tako, da so merili na cesto, po kateri so prihajali Francozi. Komaj so bile priprave dovršene, so se beguni bližali taboru, katerim so bili Francozi in Indijanci za petami. Dieskau je priganjal svoje ljudi, da bi prišel obenem z beguni v tabor. Topovi so bili namerjeni na cesto, po kateri so marširali pti Francozi. Ko so bili beguni v taboru, je pričelo strašno streljanje iz topov, ki je povzročilo, da so Kanadčani in Indijanci iskali zavetje v gozdu. Dieskau je uvidel, da je napad ponesrečil in prišel se je umikati. Angleži so mu sledili, in proti večeru je polk ki je prišel iz New Hampshire na pomoč, zgrabil Francoze od nasprotne strani. To je tako učinkovalo na Francoze in njih zaveznike, da so se razpršili na vse strani in pustili svojega poveljnika na cedilu. Dieskau je bil ranjen in zajel so ga Angleži. Poslali so ga na Angleško, kjer je kmalu umrl.

General Johnson je dobil takoj v začetku lahko rano in umaknil se je iz bojnega meteža. Poveljstvo je prevzel general Lyman in izvojeval tudi v resnici zmago. Vzlicetemu pa Johnson v svojem poročilu o bitki ni niti omenil Lymana. Kralj ga je imenoval baronom in mu podaril pet in dvajset tisoč dolarjev. General Lyman ni prejel za svoje zasluge nite navadne pohvale.

Johnson ni izbral svoje zmage in tudi ni prodiral proti Crown Pointu, dasiravno bi bilo imelo njegovo prodiranje vspeh. Svoj čas je potratil z gradnjo nepotrebnih lesene forte ob jezeru George. V jeseni je pustil posadko v forti, z ostalo armado se je podal v Albany, kjer je razpustil.

Ekspedicija pod vodstvom generala Shirleyja proti forti Niagara je tudi končala brez vspeha. Armada, ki je štela petnajst

sto mož, je bila toliko časa zadrževana, da je dospela v Oswego ob jezeru Ontario še le v začetku avgusta. Shirley se je trudil, da bi ukrcal sedem sto mož na ladje in ureplul z njimi jezero. Ali močno deževno vreme mu je prekrizalo ta načrt. General se je nato z glavne silo umaknil v Albany v Oswego je pa pustil sedem sto mož. Ker je Braddock umrl, je Shirley postal vrhovni poveljnik kraljevske armade v Ameriki.

V decembru 1755 so obdrževali pod vodstvom generala Shirleyja v New Yorku vojno posvetovanje. Na tem posvetovanju so sklenili osvojiti Crown Point in Niagara, kakor tudi druge postojanke ob jezeru Ontario. Mejem časom je kralj imenoval lorda Laudona vrhovnim poveljnikom vojaških sil v Ameriki, ki je general Abercrombieja poslal v Ameriko kot svojega zastopnika. Abercrombie je prišel v juliju v Ameriko. S seboj je pripeljal več britskih polkov. Pred prihodom vrhovnega poveljnika ni smel podvzeti nobene akcije, ki je prišel v Ameriko nekam koncem julija.

Lord Laudon je bil ošaben človek in še počasnejši kakor Braddock. V Albanyju so zbrali sedem tisoč mož možno armado, da bi prodrl z njo do Ticonderoge in Crown Pointa. Laudon je odšel tje, da prevzame vrhovno poveljništvo. Naselniki so mislili, da se bo zgodilo nekaj važnega, pa so se zmotili. Različna mnenja, ki so prevladovala med poveljniki, so povzročala, da ni prišlo do odločnega rezultata. Prišle so pa še druge težkoče. Naselniki niso hoteli služiti pod angleškimi častniki. Na to je Laudon razsodil, da tvorijo naselniki posebne čete.

Mejem je marko Louis Joseph de Montcalm postal governor Kanade. Montcalm je bil izboren in vešč general. Preprič v angleškem taboru je znal izrabiti spretno. Hitro je napadel Oswego in ga osvojil. Zajel je tudi majhno brodogovje na jezeru. Potem je naskočil forto Ontario in jo osvojil. Zajel je mnogo živeža, sto pet in trideset topov, kakor tudi vse ladje, katere je hotel Shirley porabiti za ekspedicijo proti Niagara. Forto Oswego je popolnoma razdjal in se vrnil v Kanado.

Laudon je poslal pod poveljstvom polkovnika Webba večjo četo na pomoč forti Oswego. Bilo je prepozno. Že med potjo so izvedeli, da je forta padla.

Ker se generalu Laudonu ni posrečilo premagati Francoze, je začel podjarmovati naselbine v New Yorku in Pennsylvaniji. Zdelo se mu je zelo važno, da nastavi te naselbine, kako naj spoštujejo četo povelja kralja. Od mest Albany, New York in Philadelphia je zahteval, da mu preskrbe brezplačno stanovanja za njegove čete. Župan v New Yorku se je uprl temu početju in je proglasil zahteve generala za protiameriške, ki ne soglašajo z angleškimi zakoni. — "Bog naj pogubi mojo kri", je odgovoril ošabi general, "ako mojim častnikom se danes ne preskrbite brezplačnih stanovanj, bom vsem četam, katerim zapovedujem v Ameriki, še danes ukazal, da naj gredo v New York in jih bom v mestu nastanil." — Gosposka je bila primorana rediti čez zimo armado, ki je poletila trčila v lenobi svoj čas. V Philadelphiji so stvar uredili na isti način in ravnotako je bilo v Albanyju. V Albanyju so sicer rekli častnikom, da jih ne potrebujejo, ker se lahko Francozov in Indijancev lahko ubranijo brez njih pomoči.

Na shodu guvernerjev v Bostonu leta 1757 so sklenili, da bodo v tem letu odposlali eno samo ekspedicijo in sicer proti Louisburgu. Obmejni postojanki, Fort Edward in William Henry se morata braniti; Jurij Washington naj z Virginijo brani meje svoje kolonije proti Francozom iz forte Duquesne. To je bila neizvedljiva naloga. Francozi so lahko upadli preko mejo, kjer jih je bila volja, mejtem ko je Washington imel pre malo vojaštva, da bi lahko uspešno branil obširno mejo.

Laudon je prepustil polkovniku Bouquetu, da naj brani mejo Karoline proti vpadam Cheroke Indijancem, mejtem ko je Webb zasedel ozemlje med jezerom George in reko Hudson. Dne 20.

junija 1757 je odjadril Laudon s šest tisoč regularnih vojakov, da naskoči Louisburg. V Halifaxu se mu je pridružilo enajst bojnih

ladij in štiri tisoč mož. Njegova sila je sedaj sestala iz deset tisoč mož, šestnajst linijskih ladij in nekaj fregat. Bancroft opisuje to vojno takole: Lkrcal se je v Halifaxu. Dne 1. avgusta je zavrnatil gričav svet za vežbališče, napravil nekaj prtov, da je imel zelenjavo kot pripomoček proti škorbutu. Vežbal je vojake v dozdevnih bitkah in naskokih na trdnjave. Ko je napočil mesec avgust in je bila vsa armada tako demoralizirana, da je generalni major Hay izrekel tako glasno svoje ogorčenje, da so ga aretirali, je ukrcal svojo armado, kakor da bi hotel jadrati proti Louisburgu. Ali še predno so dvignili sidre, so prinesle ladje, ki so odplule na ogeldovanje, vest, da je pri fortu Bretonu francosko brodogovje, ki je za eno ladjo močnejše, kakor angleško. Takoj je Laudon spremenil bojni načrt. Del armade je izkrcal v Halifaxu in general Laudon je prepustil svoje vrtove plevelu, ter odjadril proti New Yorku."

Marki de Montcalm je bil drug človek kakor grof Laudon. Kot človek je Laudona nadkriljeval v vseh ozirih, ket zapovednik armade je bil delaven in je hitro delal zaključke; mejtem ko je bil Laudon nezmožen, počasen in ošaben. Montcalm se je ugnezdil v Ticonderogi, da je ložje opazoval gibanje Angležev. Odločil se je, da izrabi odsotnost Laudona za napad na forto William Henry ob jezeru George. Dne 2. avgusta je dospel pred trdnjavo s šest tisoč Francozov in Kanadčanov in sedemnajst sto Indijancev, da bi jo oblegal. V trdnjavi je bilo 3000 mož pod poveljstvom polkovnika Monroe-a. Monroe je zahteval zaničljivo odklonil in poslal sela v forto Edward, v kateri je bil polkovnik Webb s štiri tisoč možmi, da mu pride na pomoč. Webb bi bil lahko rešil forto, ker je bil oddaljen le petnajst milj. Ali bil je gluh za vse prošnje. Končno je le dovolil polkovniku Putmanu, ki se je v kasnejši revoluciji odlikoval, da sme s svojim polkom ogroziti forto oditi na pomoč. Komaj se je Putman oddaljil od forte nekaj milj, je poslal za njim adjutanta, ki je prinesel Putmanu ukaz, da se mora takoj vrniti. Polkovniku Monroe-u je pa mesto pomoči poslal pismo, v katerem mu je svetoval, da naj forto izroči Francozom. To pismo je vjel Montcalm v trenutku, ko se je odločil, da preneha z obleganjem. Stari Monroe se je branil vseeno, dokler niso bili skoraj vsi njegovi topovi nerabni in mn je pričelo primanjkovati streliva. Zdaj je še le nad forto zaplapolala bela zastava. Montcalm, ki je znal ceniti junaštvo, je dovolil posadki odhod z vsemi vojaškimi častmi, potem ko so se vojaki zavezali z besedo, da se prihodnjih osemnajst mesecev ne bodo vojskovali proti Francozom. Dne 9. avgusta so izročili forto Francozom.

Montcalm ni dovolil Indijancem opojnih pijač, da bi jih lahko krotil v trenutku zmage. Indijanci so se obrnili za rum do Angležev, ki so bili res takoj nepreviđni, da so jim ga dali. Indijanci so potem vso noč pili in plesali. Ko so drugo jutro Angleži zasustili svoj tabor, so jih napadli Indijanci, da bi jih oplenili. Indijanci omamljeni od ruma, so kmalu pričeli moriti Angleže. Ko so francoski častniki videli, kaj se godi, so planili med nje in jih pričeli braniti. Marsikateri francoski častnik je bil pri tem človekoljubnem prizadevanju ranjen. Montcalm je prosil Indijance, da naj rešpektirajo pogodbo. "Umorite mene", je zaklical od ruma podivjan Indijancem, "ampak ne morite Angležev, ki so pod mojim varstvom." Zaklical je angleškim vojakom, naj se branijo. Pomikanje proti forti Edward se je spremenilo v navaden beg. Le šest sto mož je prišlo kot četa v forto, kakih štiri sto je pa iskalo zavetja v francoskem taboru. Montcalm je to četo poslal pod močnim varstvom v forto Edward. Poslal je tudi nekega svojih častnikov, da reši jetnike iz rok Indijancev. Živeč in druge vojne potrebščine, ki so bile v fortu, so Francozi vzeli s seboj, forto so pa razdelili pred svojim odhodom. (Dolje prihodnjič).

— Protestantovska episkopalna cerkev je na svojem kongresu v New Yorku sklenila, da bo študirala vzroke za zakonske ločitve in nauke socializma.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: Jakob Miklačić, Lock Box 3, Willock, Pa.
I. Podpredsednik: Martin Stefančič, R. R. 2, Pittsburg, Kans.
II. Podpredsednik: Louis Skubie, 2727 S. 42nd Crt, Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale, ave., Chicago, Ill.
 Tel. Lawndale 4635.
Blagajnik: Martin Potokar, 1625 S. Racine ave., Chicago, Ill.
Zapisnikar: Jožef Kuhelj, 9476 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Anton J. Terbovec, Box 25, Denver, Colo.
Dragotin Pogorelec, 508 Moffat St., Pueblo, Colo.
Thomas Golob, Cor. 8th & Wright St., La Salle, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, P. O. New Duluth, Minn.
Martin Železnikar, Box 276, Barberton, O.
John Šare, Box 131, Evergreen, Alta., Canada.

UREDNIK "GLASILO":

Jože Zavertnik, 2821 So. Crawford ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 1801 So. Ashland ave., Chicago, Ill.
 Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja, na predsednika nadzornega odseka A. J. Terbovcu.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvemski sprejembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu 2821 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Marco Visconti.

Zgodovinski roman. Italijanski napisal Tommaso Grossi.

Ti veseli klici so Ermelindo le tembolj begali in žalili. Zato je naprosila oskrbnika, naj odpravi tisto dobro ljudstvo. On je šel, izpolnjevati to gospejino povelje, in vsa tista množica grajščinskih podložnikov se je kmalu razšla. Nekateri so se poizgubili po hodiščih, drugi po notranjih dvoriščih, zopet drugi so odšli skozi grajska vrata. Ostali so na mestu le glumci, katerih je moglo biti kakih deset. Ti, dasi so imeli podrejšje in obilno brano ves čas, ko sta bila pričakovana ženina, niso hoteli oditi, in so čakali, da bi jih po tedanjih šegi odslužili s kakim darom. Oskrbnik je tedaj ukazal prinesiti, kar je bilo pripravljeno za nje, in jim je razdelil.

Le jeden med njimi ni hotel sprejeti daru.

"Ne da bi bil jaz bolje preskrbljen z obleko in denarji nego ostali plemeniti moji tovariši," je dejal, "in ne da bi zahteval Bog ve kake dragocene darove — vendar jaz ne odidem, dokler ne bom videl gospodarja. Kar imam dobiti, hočem prejeti od njega samega."

"Gospodarja ni," mu je rekel osorno oskrbnik, "če jo hočeš, vzemi jo," tako rekoč mu je vrtil pred nosom kapo iz krzna, "in če ne, pa pojdi po svoji poti."

"Kako? Ottorina ni?" je vprašal glumec, ne dabi se pustil pregovoriti. "Kdo pa je bil tisti gospod na konju, katerega sem videl od daleč?"

"Tisti je grof Del Balzo."

"Grof Del Balzo? Dobro, pelji me k njemu, ker sva znana; reci mu, da sem Tramacoldo, in da imam tu nekaj..."

Med tem ko je oskrbnik odpravil grajščinske kmete ter delil darove glumcem, sta bila tudi grof in grofica odposlala vse nadležne svedoče in sta ostala sasa. Vsa zhegana in pobita sta si stavila drug drugemu nebroj vprašanj, dasi je skoro pri vsakem vprašalec bil prepričan, da poprašane ne bo vedel kaj odgovoriti. In vendar sta se popraševala. Vsega sta se domišljala, delala sta vsakoršne sklepe, a izvršila nista nobenega. Konečno je šinila Ermelindi pametna misel v glavo. "Kdo ve," je dejala, "da bi se med tolikim ljudstvom ne dobilo kakega človeka, ki bi nam mogel kaj povedati?"

"Prav pravite," je odgovoril grof, "koj grem tja, in ukazal poprašati, predno se vsi razidejo." Šel je torej na hodišče iskat oskrbnika, in ga je našel v pogovoru s Tramacoldom, kateri se ni dal odpraviti. Kakor hitro je šaljivce zagledal grofa, mu je stekel naproti, je snel ter stresel čepico, da so zažvenkljali kragulčki, prišiti na njej, poklonil se po glumčevu, to je na pol resno in na pol šaljivo, ter začel praviti: "Ravno sem se moral prepri-

ti s to pasjo nogo, ki me je hotel zapoditi kakor kakega malopridneža. Toda jaz, ki sem prišel navlaš, ker sem slišal, da Ottorina..."

"Kaj? Veš kaj o njem? Pojdi, pojdi tu sem," je dajal skrbno grof, in prejemši ga za roko, ga je peljal v dvorano. Tja dospel, se je obrnil k Ermelindi, in je rekel: "Ta mož ve nekaj o naših."

Grofica je stekla naproti glumcu, in je jela siliti vanj: "Kaj veste? O povejte, povejte! Ali ste ju videli? Ali ste slišali kaj praviti o njih?"

"Kaj? O kom?" je odgovoril Tramacoldo, nemalo osupel, da se ga je tako burno popraševalo.

"Prašam vas, ali ste videli Ottorina in Bice?" je ponovila skrbljivo grofica.

"O ne, videl ju nisem!"

"Ali ste pa kaj slišali o njih?"

"Da, slišal sem, da nista še došla v Castelletto. Zato sem si mislil, da niso mogle še končati veselice, in sem se napravil semkaj, nekoliko kasno, to je res, pa vendar..."

"In kaj so pravili v Sestu?"

"Nič; kaj hočete, da bi rekli? In, kakor sem dejal, sem prišel, in po poti sem zložil neko pesmico za to ženitev."

"Pa ni nobeden omenjal, da ju je videl, da je slišal kaj praviti o njih?"

"Noben. In kakor sem začel praviti, jaz sem že v Bellanu to ženitev prorokoval. Torej vidite, da sem imel več pravice ko kdor-sikodi napisati pesmico o tem; in sem jo napisal, in jo imam tu."

Tako rekoč je odgnil plašček, segel z roko v nedrje in izvlekel nek papir, ter ga prijazno ponudil Ermelindi. A ko je tako odgrinjal plašček, je odkril celo svojo levo stran, in grof, ki je bil zraven njega, je videl zabliščati roč nekega bodala, ki ga je Tramacoldo nosil pod pasom. Grof je takoj spoznal bodalo — bilo je Ricciardinovo.

"Kje si vzel tisto bodalo?" ga je vprašal ves prestrašen.

"Kakšno bodalo?"

"To, katero imaš tu!"

Glumec ga je vzel izpod pasa, ter ga podal grofu rekoč:

"Vkupil sem ga včeraj od nekega orožarja v Gallarati."

"Kaj je? kaj je?" je vprašala Ermelinda.

"To je Ricciardinovo bodalo!" je zaklical grof, a grofica je pri teh besedah prebledela in začela tresti se.

"Bo že tako," je dejal glumec sam za se, "da sem nevede zabredel v kake spletke, iz katerih se le težko izmotam." Šel je počasi, počasi do vrat sobane, v gledal na dvorišče, videl tam svojo konja osedlanega, privezanega k nekemu stebri pri vходу, videl velika vrata odprta in most sruščen, in hotel jo je že popihati. A žez trenotek: "Ne," je dejal, "Tramacoldo, lahko držijo glavo po koncu, naj gre kamor koli. Nobeden nima o meni su-

miti, da sem se udeležil kake lo-povščine. Tu ostanem, da izvem natančno, za kaj se gre."

Tedaj sta mu začela grof in grofica staviti celo vrsto vprašanj, na katera glumec ni vedel odgovoriti drugega nego to, kar smo že povedali. Iz vseh teh vprašanj je pa razumel celo stvar, ki mu je hotela prej pamet zmešati. Razumel je, da so izginili Bog ve kako: Ottorino, njegova soproga in njuno spremstvo, mej katerim je bil tudi Lupo. Globoka žalost ubogih starišev je segla Tramacoldu do srca. On se je zajedno tudi spomnil dobrot, katere sta mu bila ukazala Ottorino in Lupo. Tedaj se je vzbudila v njem neka želja po neznanih, zanimivih dogodkih, katere želja je bila v tedanjih časih kaj navadna, zlasti če je bila v take dogodke zapletena usoda kake krasotice, kakor je bilo ravno v tem slučaju. Iz teh razlogov je on storil sklep, da hoče iti za neznanim sledom, ki se mu je slučajno pokazal, in razjasniti, če bi bilo mogoče, celo to skrivnostno zadevo. To je razodel Ermelindi in grofu s tako udanostjo in sočutjem, da sta bila oba prav globoko ginjena.

Grof je sprejel njegovo ponudbo z izjavo najtoplejše hvalečnosti in dodal še:

"Ali bi ne bilo prav, da bi ti vzel seboj kakega mojega služabnika? Če hočeš, ti dam Ambroža, očeta Lupovega in pa Bicine dekle, ki je tudi izginila z ostalimi. On je razsoden in hraber mož, in lahko si misliš sam, kako si bo prizadeval, da zopet najde svojega otroka."

"Ne, ne," je dejal glumec, "take stvari opravi človek še najbolje, če je sam. Pa da bi vzel seboj celo vašega služabnika — to bi bilo podjetje le v kvar. Bom že jaz... In če bi vam imel kaj sporočiti, kje vas do- bim?"

"Naredimo tako," je dejala Ermelinda, "midva ostaneva v Castelletu še tri dni, ne vstevši današnjega. Če nam Bog dodeli milost, da boste imel kako dobro vest za nas, poskrbite, da nam do spe semkaj. Tako, da bi le bilo vaše prizadevanje uspešno, in bi mi bili potolaženi že poprej! Toda, če bi nas hotel Bog še dlje časa skušati, kasneje nas dobite v Milanu. Slišite, vrli mož", je nadaljevala potem, "vem, da ko se napravljate na to dobro delo, mislite na tako plačilo, kakoršne ga vam jaz ne morem dati... vendar dovolite mi, da vam že sedaj obečam, da v prihodnje ne bo treba vam več služiti si kruha s tamburico".

"Hvala vam," je odgovoril glumec, "pa... naj vam povem, da bi dal srčno rad ne samo kruh, ki si ga služim s tem godalom, ampak tudi isto godalo, ki mi je ljubo kakor rodni brat, in ovrh še prste, s katerim brenkam nanje, da bi vas le mogel videti zadovoljne."

"Bog vam poplačaj!"

"In tudi glejte, jaz si štejem v srečo, da moram porabiti to svojo ljubo tamburico kot pomočnico pri blagem dejanju, predno jo zamenim s psalterjem, kar se na-dejam, da se zgodi v kratkem času; in morda pride še tako, da mi boste ravno vi pomagali pri tej zameni."

"Glumec je duhovnik," je po-segel vmes grof, da bi pojasnil soprog tiste besede, katerih ona pač ni mogla razumeti. "In sedaj, ko ima prenehati cerkvena prepoved, misli opustiti to cigan-sko življenje ter vrniti se k svojemu pravemu poklicu, in se na-deja, da vi kaj pregovorite zanj pri vašem stricu legatu."

"Izborno ste pogodili moje misli," je dejal Tramacoldo. "Vendar," je dodal žez trenotek, "dokler sem še glumec, se nočem dostojno vesti kot tak. Kaj vraga! kedaj se je še slišalo, da bi šaljivce tako poudelno govoril kakor kak redovnik ali korar? To bi bilo neprimerno za kapo in tamburico." Na to se je priklonil in odšel pojoč:

"Glumec mogoteem dvori, vedno je vesel in prepeva; tudi če se s smrtjo bori, smeje se, ko u-mira, je dovtipen in dobre volje, tudi če bi videl, da se svet ruši." Grof je šel za njim, in ko ga je dočel, mu je položil roko na ramo in dejal: "Slišiš, Tramacoldo, med tem ko se boš trudil za nas, boš kaj potreboval... seve-

... ti nisi bogat, zato si ne smeš v zlo šteti!" Tako rekoč mu je hotel posljiti možno denarjev. Toda glumec je naglo stopil dva koraka nazaj, skril roki za hrbtom ter dejal: "Ne, danes ne vsprejem nič; in ne samo danes, sploh za to nečem plačila nikoli."

"Če pa namesto denarjev ho- češ rajše..."

"Nobenes tvari. Glejte, ali ni sem bogat: imam še vedno jeden del tiste verižice, katero mi je bil podaril Ottorino" — tako rekoč mu jo je pokazal; imel jo je ovito okolo vratu. "Tudi če bi ne imel drugega, vsak obroček mi bo pomagal izvrstno prebiti jeden dan. Torej vidite, da morem še nekaj časa plačevati svoje račune". Tako rekši je skočil na konja — bil je še vedno tisti, katerega je bil dobil, ali bolje, katerega mu je bil podaril Arnaldo Vitale tisti dan, ko je z njim tekkel proti kvintani — in odjez-dil je počasi proti mostu, veselo pevaje nadalje ono pesem, katero je bil že prej začel:

"Deklice zaljubljene, mladiči, žene in stari, ki ste se tako zate-bali, da ste dali v najem svojo oamet, bogatini in capini, vsi pri-dite sem."

Glumec, godalo prežene vse trme in vsako čarode stvo, ozdravi zloviljo in ljubosumnost. Bogatini in capini, vsi pridite sem"

Izšel je iz grajskih vrat in zavil za neki zid, ter kmalu se ni moglo več razumeti njegovih besed.

Minili so trije dnevi, in grof-ovska dvojica ni mogla nič izvedeti o svojih ljudeh. Nesrečnika sta se vrnila v Milan. Toda Tramacoldo med tem ni lenaril. Prvo njegovo delo, ko je odšel iz grada, je bilo, da se je podal kar naravnost k orožarju, ki mu je bil prodal bodalo. Tu se je delal, kakor da hoče kupiti celo bojno orodje za nekega viteza. Mej živahnim pogovorom je peljal orožarja v neko krčmo, češ, da se bosta tam pri kozareh nadalje pogajala. Ko je videl mojstra nekoliko veselega in zgovornega, ga je začel od daleč ot-pavati in skušati, ter ga je počasi tako daleč pripravil, da je iz-povedal vse, kar je vedel in znal.

Orožar je bil dobil tisto bodalo skupaj z drugo drobnino od nekega sorodnika z naročilom, naj bi vse to prodal zanj. Tisti njegov sorodnik je bil služabnik in oskrbnik nekih nun, ki so bi-vale v Rescalindi. Sorodnik pa je bil prijel tiste stvari kot delež nlera, doblenega pri nekem noč-

vem spopadu z neznanimi vitezi. Kaj se je pa zgodilo z ljudmi, ki so bili vlovljeni pri tisti priložnosti, ni mogel povedati, ker tega ni vedel.

Ko je to slišal, bi bil Tramacoldo najrajše stekel pozvedovat naclje, da bi razkril celo zadevo. Toda s kako pretvezo bi imel stopiti pred nunskega oskrbnika? In kako naj bi začel govoriti z njim o tistem nočnem spopadu, ne da bi se mu to dozdevalo sumljivo? Oprijel se je torej te zvi-jače, da je celi teden držal na povoden orožarja s pogajanjem o tisti bojni opravi, vedno obuja-jе mu načo, da sedaj pa sedaj sklene ceno, kar je pa vendar od-lašal od jednega dne do drugega, dokler ni prišla sobota. Drugi dan je imel biti shod v Rescalin-di. Tam so se imele vršiti sloves-rosti, pa tudi vsakoršne igre in veselice, ljudstvo je imelo priv-rciti tje iz vseh bližnjih vasi. To je bilo kakor nalašč za glumca; kajti tam, kjer je gnječa in šum, ondi se on dobro počuti. V sobo-to je prišel torej naš glumec s tamburico okolo vratu po orožar-ja, in oba sta se podala na pot. Po poti se je znal Tramacoldo svojemu tovarišu tako prikupiti, da ga je ta povabil prenočevati k svojemu sorodniku. On se je naj-prej dal dolgo prositi, a nazad-nje je sprejel ponudbo. Nunski oskrbnik, kateremu je orožar pred-stavil glumca kot svojega odjem-nika in prijatelja, ga je veselo sprejel. Tisti večer je Tramacoldo pel, udarjal na tamburico ter uganjal vsakovrstne burke in i-gre, kakoršnih ni družčina v ti-stem kraju še nikoli videla. Pre-nočil je ondi. Drugi dan je šel, kakor da bi bil brez vse skrbi na svetu, na trg kratkočasit lju-di. Ko se je vrnil opoldne, je na-šel v hiši kakih šest oboroženih mož, ki so bili povabljeni na ko-silo. Koj si je mislil: ti so se naj-brž tudi udeležili onega ponočne-ga napada, o katerim si jaz toli-ko glavo belim — in, kakor bomo videli kmalu, ni se motil. — Tu mu je torej trebalo biti jako o-preznim.

Vsledi so se k mizi. Jedli so in pili, šalili se, smejali in vpili. Tramacoldo je vedno poslušal in pa-zil na vse, a o tem, kar je želel slišati, ni nobeden žrnil. Bilo je treba vrle moške na kak način premeteno speljati na led.

(Dalje prihodnjič.)

ZA VSEBINO oglasov je ured-ništvo le toliko odgovorno, kol-i-cor zahteva zakon.

Importirane slovenske grafo-fonske plošče, Columbia grafo-ne, ure, verižice in sploh vseh vrst zlatino in srebrnino dobite pri nas. Pišite po cenik! A. J. Terbo-vec & Co., P. O. Box 25, Denver, Colo. (Adver.)

Severovo Gothardsko Olje

(Severa's Gothard Oil)

je sedaj naprodaj v vseh le-karnah v dveh velikostih: 25 in 50 centov. Ako imate kake bolečine na životu, ako so vaši sklepi in mišice oko-rele, ako vas hrbet, prsa ali strani bolijo, ako trpite vsled revmatizma, ali pokostnice, bote zadovoljni z njim.

Severovo Zdravilno milo

(Severa's Medicated Skin Soap)

je antiseptično milo, ki ne samo očisti kožo, lobanje, lase in roke, ampak tudi pre-čreča zabasanje znojnic, kar je vzrok ogre, črnjav, hr-pavosti in drugih grdih ne-prilik kože. Je izborno milo britje — neprekašljivo za detetovo kopel. Cena 25c.

Naprodaj so v lekarnah. Zahtevajte Severova. Ne vzemite drugih. Ako jih lekarnah nima, naročite jih od nas.

W.F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Nerednosti prebave.

Za ohranitev dobrega zdravja ne smemo pustiti nobenih nered-nosti prebave, ker te so posledice kake bolezni, vsekako celega ži-vota ali posameznih delov telesa. Brez prave hrane in dobre prebave ne moremo živeti. Zato je važno, da imamo vedno pri rokah kakšno zdravilo, katero v slučaju nereda prebavnosti, zamore takoj odpo-moči. V takih slučajih se zamore priporočati vsakemu, dobro znano, staro, pravilno delajoče

Trinerjovo Amerikansko Grenko Vino

To visoko cenjeno zdravilo, boče očistilo prebavni sistem, brez vsake bolečine ali druge zapreke; poveča vašo slast, daje boljše moči notranjim delom telesa in odpravi zaprtnico, kot vse druge neredno-sti tikajoče se teh. Moralo bi se rabiti za vsako nepriliko prebave.

Imejte vedno to zdravilo v svojem pohištvu in rabite za

Zaprtnico
Bolečine v črevji
Glavobol
Slabosti
Nervoznost
Slabo prebavo
Zgubo slasti
Ujed
Nerednost po jedih.

Ne odlašajte stem misleč, da pride samo. Ako se ne zdravi pra-vilno in ob pravem času, tedaj vedno oslabi živce. Najboljše zdravilo vseh takih slučajih je

TRINERJEVO GRENKO VINO.

V lekarnah.

Ne jemljite družih.

JOS. TRINER,

UVAŽALEC IN IZVAŽALEC.

1333.39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Kenilworth.

Roman. Spisal Walter Boet.
Poslovenil J. Z.

— Varnej, ti Varnej, katerega bistra glava me je zamotala v mrežo najnižjih in najnevarnejših laži, veš najboljšo, kako malo vzroka je za take častitke.

— Lord, ali me hočete karati, — je prišel Varnej, — da nisem pri prvem maskotu izdal skrivnost, o kateri ste mi večkrat naročali, da naj jo čuvam? Bili ste sami navzoči in lahko bi bili moje laži ovrgli z resnico in sam sebe uničili. Kaj takega pa ni smel storiti vaš zvesti sluga, ako ni imel ukaza zato.

— Varnej ne morem tajiti, — je rekel grof, vstaviš in hodeč po sobi gorindol, — moja častihlepnost je izdala mojo ljubezen.

— Lord, recite rajše, da je vaša ljubezen izdala vaše dostojanstvo in vam je zastavila pot k časti in moči, kakršne svet ne more ponuditi komu drugemu. In ker ste moji cenjeno gospodarico povzdignili v grofovski stan, ste sebi . . .

Umolknil je.

— Ste sebi? Kaj hočete reči, — je vprašal Leicester. — Varnej, povej svoje misli.

— Ste sebi vzeli možnost postati kralj, — je odgovoril Varnej. — Kralj angleški! . . . Ako se kaj takega pove, ni to izdajstvo napram naši kraljici. Dobila bi plemenitega, ponosnega in pogumnega soproga, dobila bi . . . kar ljudstvo želi.

— Varnej, tebi se blede, — je rekel Leicester. — Sploh je svet dosti doživel da lahko priženjene krone malenkostno ceni, kakršne mož dobi iz naročja svoje žene. Spomni se na Darnleja Škotskega.

— Ah, — je vzkliknil Varnej. — Bil je puhoglavce, bedak, praznoglavi osel, ki se je pustil pognati v zrak kakor raketa na slavno-stni dan. Ako bi bila Marija tako srečna, da bi se poročila s cenjenim grofom, ki je bil določen, da nekoč deli z njo njen prestol, potem bi bila imela drugega moža in iz druge zmesi. Njen mož bi bil našel v nji ljubko soprogo, kakor jo ima plemič na deželi, ki drži konja svojega gospodarja za udo, kedar jaha na lov.

— Varnej, mogoče da bi se zvršilo tako! — je rekel Leicester in preko njegovega obraza se je razlil smehljaj ponosne samozvesti. — Henrik Darnlej ni poznal žensk; mož, ki pozna ta spol, bi se mogel pri Mariji osvojiti gospodstvo . . . Varnej, ali Elizabeta? . . . Verjamem, da ji je Bog, ki ji je dal žensko srce, dal tudi moško glavo, da lahko nadzoruje njegove slabosti . . . Ne, poznam jo! . . . Sprejela bo znamenja ljubezni in z enakimi odgovorila; spravila bo v medriju sladke sonete in nanje odgovorila, dvorljivost bo gonila do izmenjave čustev . . . na vse, kar sledi, bo pa zapisala nil ultra in ne bo dala prav nič za vso abecedo Amorja.

— Lord, toliko boljše za vas, — je rekel Varnej. — To se pravi, ako v tem slučaju tako misli in vi ne smete stremeti za tem, da bi postali njen soprog. Njen ljubljeneec ostanete, ako dama na Kummorskem dvorcu ostane v tej temi, ki jo obdaja.

— Vhoga Ami! — je zastokal Leicester. — Tako hrepeni, da bi bila pred ljudmi in Bogom pripoznana.

— Lord, — je odgovoril Varnej — ali je njena zahteva tudi pametna . . . ? To je vprašanje . . . Njeni verski dvomi so odstranjeni, ona je ljubljena žena in se veseli navzočnosti svojega soproga ob času, kedar mu važnejši opravki ne branijo bivati v njeni družbi . . . Ali hoče še kaj več? Prepričan sem, da ponižna in ljubka žena najraje vse svoje žive dni biva tako skrita . . . kar mi nič hujše, kakor če bi bivala na Lidkotskem dvoru . . . kakor da bi čast in dostojanstvo svojega soproga s prehitrim poiskusom stavila v nevarnost.

— V tvojih besedah je nekaj resnice, — je rekel Leicester. — Njen javen nastop bi bil zame nesreča . . . Ali priti mora na Kenilworth, Elizabeta ne bo pozabila svojega povelja.

— Lord, dovolite, da prespim to važno vprašanje, — je odgovoril Varnej. — Drugače ne more do zoreti načrt, ki spi v meni in bo

zadostil kraljici in cenjeni grofici, skrivnost bo pa ostala vseeno tajna . . . Ali imate še povelja zame?

— Ostati hočem sam, — je rekel Leicester. — Ostavite me sedaj . . . postavite skrivnico iz jekla na to mizo in ostanite v bližini.

Varnej je odšel in grof je odprl okno ter dolgo in pazno gledal na krasno nebo, z zvezdami posuto, ki so svetlikale v vsej svoji kratosti na nebeškem svodu. Pri tem tišem opazovanju so mu nehote ušle iz ust besede:

— Nikdar nisem potreboval pomoči nebeških trum v toliki meri, kakor sedaj . . . Moja pot na zemlja je temna, polna zaprek.

V oni dobi so verjeli v prerokovanje astrologov. Leicester, dasi ni verjel v druge vraže, se ni odlikoval v tem ozirom od drugih ljudi. Včasih je še spodbujal profesorje, ki so se pečali z astrologijo, k raziskovanju in študijam.

Posebno radovedni so ljudje, kakšna bo njih prihodnost, ki se pečajo z državnimi tajnostmi in dvornimi intrigami.

Ko se je Leicester prepričal, da ni nihče odprl jeklene skrinjice, je odprl in vzel najprvo iz nje zavoj cekinov, katere je vtaknil v svilnato mošnjo. Zatem je vzel iz nje pergament, na katerem so bili narisani planeti in na katerem je bilo videti črte in proračune, ki so služili za prerokovanje človeške usode. Ko je pergament pazno preštudiral, je vzel iz skrinjice velik ključ, in porinil je na stran težke zaveze. V kotu sobe so se prikazala majhna in skrita vrtica, ki so vodila skozi debel zid na vijugaste stopnice. Odprl je vrtica in zalikljal.

— "Alsako!" — Glas je bil tako pritajen, da je poletel le do majhne sobice v stolpu, do katere se je prišlo po teh stopnicah. — Alsako . . . pridite dol, — je pomnil po kratkem molku.

— Lord, pridem, — je odgovoril glas zgoraj in čuli so se koraki starega moža, ki je počasi stopal po stopnicah nizdol v grofovo sobo.

Astrolog je bil majhen, dozdevno prileten mož, kajti njegova brada je bila dolga in siva in je se gela preko njegovega črnega talarja do pasu. Njegovi lasje so bili iste častitljive barve. Njegove obrvi so bile tako temne kakor njegove prebadajoče oči. To je dajalo fiziognomiji starega moža nekaj čudežnega in skrivnostnega. Lice so bila sveža in rdeča in ostre oči so spominjale na pogled podivjane podgane. Njegov nastop je bil svečan in astrolog se je počutil tukaj popolnoma domačega. Njegov glas v pogovoru z grofom je bil podučljiv, včasih zapovedur joč.

— Alsako, vaša prerokovanja so bila napačna, — je govoril grof. — On je zopet na potu k zdravju.

(Dalje prihodnjič.)

Razne vesti.

— Senat je sprejel zakon za pomorščake s spremembami senatorja La Folleta. Zakon ima tri važne določbe za mornarje: več svobode, večjo varnost za možstvo in potnike in enako mezdo za domače in inozemske pomorske črte.

Aretacija in kaznovanje radi dezertacije z ladje je odpravljeno. Vsak mornar ima pravico zahtevati polovico mezde, ko se parnik ali ladja zasidra v kakšnem ameriškem pristanu.

75 odstotkov vsega možstva mora razumeti povelja. 40 odstotkov, k temu pride vsako leto 5 odstotkov, dokler se ne doseže 65 odstotkov, mora biti izurjenih mornarjev. Nobena ladja ali parnik ne sme zapustiti pristana, ako nima rešilnih čolnov za vse ljudi, ki so ukrcani na njo. Za vsak čoln morata biti določena dva izkušena mornarja. Nobena oseba pod 19 letom ne sme služiti kot izvežban mornar. 90 dni potem, ko je bil zakon sprejet, stopi v veljavo za ameriške ladje, 12 mesecev kasneje pa za vse inozemske ladje, ki vozijo v Ameriko. Izvzete so le ladje narodov, s katerimi je sedaj posebna pogodba v veljavi.

— Premogovski baroni hočejo pomoriti vse štrajkujoče rudarje, ako sodimo po brzobjavnih poročilih iz Colorade. Ob treh zjutraj so najeti morileci in druge vsa-

kovrstne barabe v službi premogovniških baronov pričeli streljati na tabor rudarjev pri Ludlowu. Ko so rudarji, njih žene in deca spali v šotorih, so na nakrat skozi tanko platno pričele udarjati kroglice med speče. Si, zizi — zizi — zizi — zvižgalo v zraku, ko se speči rudarji planili kviško, da se prepričajo, kaj moti njih nočno spanje. Takoj so bili na jasnem, da so jih najemniki napadli z namenom, da jih v spanju pomore. Ako je verjeti brzobjavkam, ki so jih priobčili kapitalistični časniki, so se rudarji razprostrli v dolgi črti in pgnali morilec nazaj. Ko se je pričelo daniti, so se najemniki vrnili v večjem številu. Rudarji so se v varstvu gričev zopet razprostrli v črti in pgnali morilec v beg. Ob enajstih dopoldne je prišlo do regularne bitke. Najemniki so imeli s sabo brzostrelne topove. Boj je trajal nad dvanaest ur. Podrobnosti o izidu boja so izostale. Brzobjavka le poroča, da je položaj kritičen, ne pove pa, koliko je mrtvih in ranjenih. Kapitalistični listi pravijo, da je na strani rudarjev bilo oboroženih 700 mož. To je očitna laž. Ako bi tako število oboroženih poseglo v boj, tedaj bi niti eden najemnikov ostal živ.

Resnica je le, da hočejo premogovniški baroni s silo razbiti štrajk. V stavkovni okraj prihaja vedno več najetih morilecev in brzostrelnih topov.

— Ko je Herminja Docklorjeva v Milwaukee, Wis. potožila sodniku Pageju, "da nihče drugi ne dela kot mati", je sodnik obsodil njenege soproga in oba odrasčena sina na 60 dni dela v kamnolomu.

— Henry Spencer, morilec Rexcoatove, je rekel sodniku, ko so ga pripeljali v Wheaton, da noče zagovornikov, marveč da želi, da se komedija z njim konča kolikor najbolj hitro mogoče in da se ga obesi. Sodnik je vzlic njegove ugovoru imenoval dva zagovornika.

ZA ŠTRAJKERJE V MICHIGANU SO DAROVALA SLEDEČA DRUŠTVA, KLUBI IN POSAMEZNIKI:

Prebitek dne 15. oktobra 1913.	\$ 1.98
Društvo "Edinost" štev. 13 S. N. P. J.	5.00
Društvo "Solnce" štev. 81 S. N. P. J.	6.10
Društvo "Danica" štev. 44 S. N. P. J.	5.25
Društvo "Sokol" štev. 11 S. N. P. J.	10.00
Društvo "Dobrodošli" štev. 79 S. N. P. J.	5.00
Društvo "Vipava" štev. 123 S. N. P. J.	5.90
Društvo "Zvon" štev. 40 S. N. P. J.	5.00
Društvo "Bratsvo" štev. 6 S. N. P. J.	10.00
Nabrano na veselici društva "Nada" štev. 102 S. N. P. J.	12.38
Društvo "Simon Gregorčič" štev. 60 S. N. P. J.	6.00
Društvo "Slovenski Prijatelj" štev. 171 S. N. P. J.	17.63
Društvo "Planinski Raj" štev. 107 S. N. P. J.	10.00
Društvo "Edinost" štev. 12 S. N. P. J.	10.00
Društvo "Sloga" štev. 16 S. N. P. J.	10.00
Socijalistični klub v Cleveland, O.	25.75
Društvo "Naprej" štev. 5 S. N. P. J.	11.00
Društvo "Živila Ilirija" štev. 114 S. N. P. J.	31.70
Društvo "Zagorski Zvonovi" štev. 116 S. N. P. J.	10.50
Društvo "Slovenec" štev. 68 S. N. P. J.	5.00
Društvo "Slovan" štev. 5 S. N. P. J.	2.85
Društvo "Illinois" štev. 47 S. N. P. J.	5.00
Društvo "Svobodomisleci" štev. 169 S. N. P. J.	55.00
Društvo "Šmarica" štev. 24 S. N. P. J.	32.75
Društvo "Slovenska Hrvatska Sloga" štev. 207 S. N. P. J.	7.00
Društvo "Novi Dom" štev. 117 S. N. P. J.	10.00
Neimenovani iz New Yorka	50.00

Skupaj dne 25. oktobra 1913. \$366.79
John Verderbar.

Delavci na prostem,

iz postavljeni mrazu in vlagi, se lahko izognejo dolgotrajnim bolečinam vsled reumatizma in nevralije, ako rabijo dr. Richter-jev "PAIN-EXPELLER", kakor hitro počutijo prve znake bolečine.

To sredstvo ima za seboj 43letno zgodovino.

Uporablja se ga po celem svetu ter ga je dobili v vseh lekarnah Združenih držav, za 25 in 50 centov steklenica.

Rabite ga tudi, ako si izvinete mišice, sklepe, kadar čutite bolečine v bokih in v prsih, zobobolj, v ušesih in za krč v želodcu.

Bodite pazljivi ter izogibajte se ponaredb.

Pravi Pain-Expeller je dobili le v zavojih kot je naslikan tukaj. Izdelan pri

F. Ad. Richter,
78-80 Washington Street, New York.

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue

vogal Loomis ulice
Chicago.

VLOŽENA GLAVNICA \$1,850,000.00

JAN KAREL,
PREDSEDNIK.J. F. ŠTEPINA,
BLAGAJNIK.

Naše podjetje je pod nadzorom "Clearing House" čikaških bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi ulege poštne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J. Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure dopoldne do 12 ure popoldne. Denar vložen v našo banko nosi tri procenta. Bodite uvrženi, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

SLOVENSKO - HRVAŠKI STAROKRAJSKI ODVETNIK,
(ADVOKAT)

DR. PERO PERIC

office Room 1503-4 City Hall Square B'l'd'g
139 N. Clark Street, Chicago, Ill.

Odvetniška pisarna za vse avstro-ogrske in ameriške pravne posle zastopa na vseh sodišti. Tirja delavske poškode v slučaju nezgode in smrti. Prevzema vse odvetniške-sodniške posle za stari kraj. Kdor želi o moji pisarni podatkov, naj se popraša pri Mr. Martinu Potokarju. -- -- --
Pišite v slovenskem jeziku.

KRASNI
GRAMOFON
za \$10.00
tako in \$2 mesečno.\$75 "Columbia" stroj za \$38
z 12 pesmi prosto.\$40 Gramofon za \$28
in zraven plošče prosto.

Pišite še danes po krasen katalog.

TRANSATLANTIC CO.

76 CORTLANDT STREET
NEW YORK, N. Y.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

ATLAS BREWING COMPANY

Pravo česko pivo iz žateckega hmelja.

Naročite si en zaboj pri nas.
Gotovi smo, da Vam bode ugajal.

Tel. Canal 991.

JAMES A. SHALEK, ravnatelj.

POZOR, ROJAKI!

Ako želite sebi in svoji družini boljše življenje in brezskrbno bodočnost, ne ukvarjajte se po zaduhlih tovarnah in nevarnih rudokopih, dokler Vaše zdravje še ni popolnoma uničeno. Pridite v zdravo in prosto naravo, in kupite si kos dobre in rodovitne zemlje, katera rodi vse iste pridelke kot v starem kraju in na kateri se Vaše delo stotero izplača.

Vprašanje je, kam se obrniti in kje kupiti, kajti zemljiških agentov je veliko in vsak svoje hvali. Veliko hvale in vpitja navadno ni veliko prida, radi tega ne trajte po nepotrebnem denarja in časa po takih krajih. Pridite naravnost v zdrav in prijazen kraj WAUSAUKEE, WISCONSIN, kjer se Vam nudijo vse ugodnosti, ki jih potrebuje kot po velikih mestih. Kjer je dobra in rodovitna zemlja, zdrava in čista voda, vedno dovolj dežja in gorkote, zdrav in čist zrak, ugodno podnebje in klima, dober trg in izvrstna železniška zveza glavne proge z vsemi večjimi mesti.

Tukaj ni potreba zemlje in kraja hvaliti, ker ta se sama hvali in se lahko vsak sam na lastne oči, pri tukajšnjih farmerjih in rojakih prepriča o vsem. Cene zemlji so sedaj še nizke, kupni pogoji lahki in ugodni, vožnji stroški se po zaključku kupčije povrnejo, postrežba je solidna in poštena, o čemur se je v zadnjih par mesecih nad 80 rojakov prepričalo, ki so tukaj svet kupili, kar Vam je lahko jasn dokaz, da je to resnica in da imamo tukaj to, kar iščete in potrebujete. Pridite toraj naravnost v prijazen mesto Wausaukee, Wisconsin, kjer še vedno lahko kupite kos dobre in rodovitne zemlje v središču nove in jako hitro razvijajoče se slovenske farmerske naselbine. Ko dospete sem, pridite naravnost v moj urad, ki se nahaja nasproti železniške postaje in prepričati smete biti, da boste dobro in pošteno postreženi, ter da boste z vsem popolnoma zadovoljni, kakor so vsi rojaki, ki so se do mene obrnili. Ako pa želite kaj več pojasnila, pišite takoj na:

A. MANTEL,
L. Box 221, Wausaukee, Wis.
Advertisement.

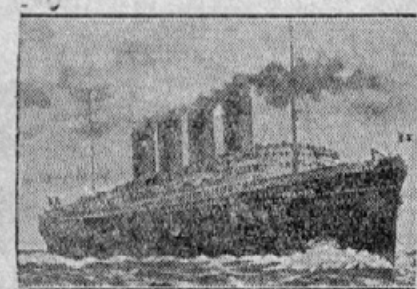
NA PRODAJ

hiša s petimi sobami in kletjo, 6% akrov zemlje in hlev za živino, oddaljena samo pol milje od mesta Herminie proti Madison-u, Pa. V bližini je sedem rudokopov, v katerih se lahko vedno dobi delo. Cena za vse skupaj je \$2.200. Samo \$500 se plača takoj, za drugo pa rad počakam dolgo časa. Kupi se lahko tudi samo hiša in dve loti zemlje. Za natančnejše podatke se obrnite pisмено na MARGARET SHAPPEK, P. O. Box 213, So. Fork, Pa. (Cambria Co.) ali pa na JAKOBA LUCK, P. O. Box 34, Herminie, Pa. (Westmoreland Co.)
3x (Advertisement.)

Veliki Slovensko-Angleški Tolmač, obsega slov.-angl. slovnico, razgovore, pisma in navodilo kako postati državljani poleg največjega slov.-angl. in angl. slov. slovarja. Knjiga je nujno potrebna vsem onim, ki se res želijo naučiti angleščine. Cena v platnu trdo vezana (420 strani) je \$2. er se dobi pri V. J. Kubelka, 538 W. 145. St., New York, N. Y. (Advertisement.)

FRANCOZKA LINIJA

Samo 6 dni preko morja!
Ima vse samo brze parnike:
Odidejo vsako sredo ob 10 uri zjutraj iz pristanišča.

S. S. FRANCE S. S. LA PROVENCE
(novi na štiri vijake)
S. S. LA LORAIN in S. S. LA SAVOIE
So tudi, drugi in tretji razred modernih novi parobrodov, odidejo tudi vsako soboto ob 3 uri popoldan.
S. S. ROCHAMBEAU S. S. CHICAGO
(novi na štiri vijake)
S. S. NIAGARA S. S. LA TOURAINE
MAURICE W. KOZMINSKI
Glavni zapadni zastopnik
139 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

J. S. JABLONSKI

Slovenski fotograf

izdeluje vsa v fotografsko stroko spadajoča dela dobiro in poceni

6122 St. Clair Avenue.
CLEVELAND OHIO

Austro-Americana
Parobrodna Družba

Direktna črta med New Yorkom in Avstro-Ogrsko.

Nizke cene.

Dobra postrežba, električna svetiljava, dobra kuhinja, vino brez plačilo, kabine 3. razreda na parobrodih Kaiser Franz Josef I. in Martha Washington.

Na ladjah se govore vsi avstrijski jeziki.

Družni parobrodni na dva vija: Kaiser Franz Josef I., Martha Washington, Laura, Alice, Argentina, Oceania, Polonia, Canada.

Novi parobrodni se grhde.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrni na glavne zastopnike:

Phelps Bros. & Co.

2 Washington St., New York, N. Y.
ali na njih pooblaščen zastopnik v Zjed. državah in Kanadi.

Unijske smodke najfinejše kakovosti z znakom S. N. P. J.

dvoje vrst po 5 in 10c — izdeluje po primerno nizki ceni

1.9% od stržene vsote zve v rezervni fond S. N. P. J. i Pisma naročila se izvršujejo točno po G. O. D. Naročila se ne manj kot 1000 smodk po 5c ali 500 po 10c.

Podpirajte domače in bratsko podjetje! Vprašajte za cene!

John Breskvar,
3528 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.

Vsem rojakom na znanje.

Vedno na razpolago sveže pivo, domače vino in izvrstne smodke pri Louis Fon, 739 N. Warman Ave., Indianapolis, Ind.

Pod ugodnimi pogoji jenaprodaj

HIŠA

močno zidana s 4 stanovanji pripravna za obrt, 15 korakov od ljubljanske glavne ceste z vrtom, dvoriščem, vodovodom in drvarnico. Natančneje se izve pri

Ivan Petriču, Novo mesto, št. 224

Cena se izve tudi pri upravnistvu 'Glasila'

Kadite samo najboljše

NEBO
CORK TIP
CIGARETTES

Brez ednakosti najboljši

Pozor slovenski gostilničarji!

Moja trdka je prva in edina slovenska samostojna v Ameriki, ki importira žganje naravnost iz Kranjskega. Poskusite en zaboj 12 steklenic, od vsakega 3 steklenice brinjeveca, slivoveca, tropinjeveca in grenko vino. Zagotovim Vam, da boste zadovoljni. Dokaz je, da v osmih letih nisem nobenega odjemalca izgubil na tej pijaci.

Prodajam nekoliko ceneje kot katera druga trdka, ker ne plačujem dražih agentov.

Prodajam samo na debelo.

A. HORVAT, Joliet, Ill.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

Največja slovenska tvornica za ZASTAVE, REGALIJE, ZNAKE, KAPE, PEKATE itd. v Ameriki.

Izdeluje zlate znake za vsa slovenska, hrvatska, češka, slovaška in srbska društva v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik ki je tiskan v vseh slovenskih jezikih in kateremu so priložena zabvalna pisma od poznanih društev.

Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski in hrvatski in je član S. N. P. J., edkar se je ustanovila.

ZA BOŽIČ IN
NOVO LETO

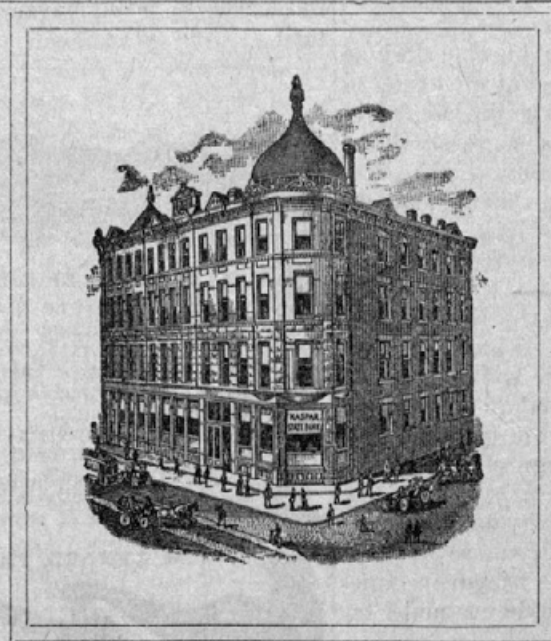
se kaj radi spominjajo Slovenci svojcev v stari domovini in jim pošiljajo darove; seveda iz te dežele večinoma le GOTOVE DENARJE; v tem oziru je najboljše, da se obrnejo v materinem jeziku na podpisanega, kateri

: : : : : vse hitro in točno odredi. : : : : :

Frank Sakser

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

6104 ST. CLAIR AVENUE, N. E., CLEVELAND, O.

Potovanje v staro domovino
potom Kašparjeve Državne
Banke je najceneje in najbolj varno.

Nasa parobrodna poslovnica je največja na Zapadu in ima vse najboljše oceanske črte (linije). Vozni listki, (sifkarte) po kompanijskih cenah. Menjalnica starokrajškega denarja. Kupujemo denar vseh držav sveta pozmernih cenah. Kašpar Državna Banka izplača za 5K \$1 bres odbitka. Pošiljamo denar v vse dele sveta po jako nizkih cenah: ravnotako izdajamo draftte. Stojimo v zvezi z najbogatejšimi slovanskimi bankami v stari domovini, in pri nas ni še nobeden, kar ta banka obstoji, (23 let), zgubil se centa. Pišite po cene v slovenskem jeziku. Kašpar Državna Banka sprejema denar na hranilne vloge in plačuje 3% od vsega vloženega denarja. Banka ima \$5,318,821 premoženja. Slov. Narod. Podp. Jednota vrši svoj denarni promet s Kašpar Državno Banko.

Kaspar State Bank
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

DR. ADOLF MACH

ZOBOZDRAVNIK

Uradne ure: 9 do 12 dop.
1 do 6 pop. 7.30 do 9 zvečer. Ob nedeljah po dogovoru.

2601 S. Lawndale Av. vogal 26th St.
CHICAGO, ILLINOIS.

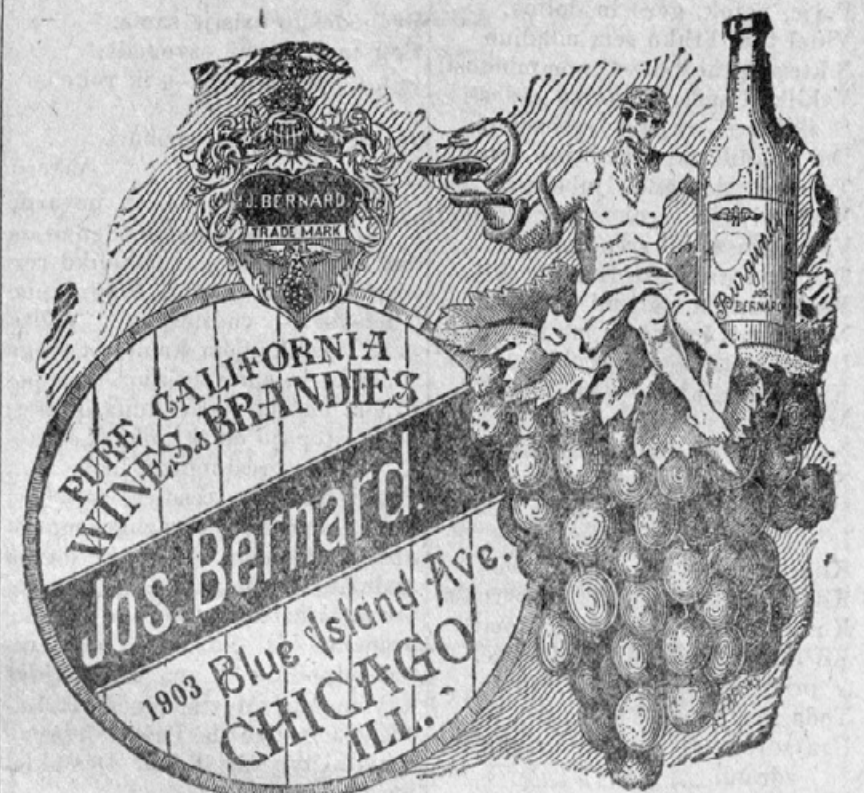

ROJAKI V CHICAGO

— obiščite —

Bernardovo Vinarno

POŠILJA PO POŠTI NA ZAHTEVO.

Ako živite izven Chicago, pišite po naš cenik za dobro vino in žganje, na:
JOS. BERNARD, 1903 BLUE ISLAND AVENUE, (DEPT. Z.) CHICAGO, ILLINOIS.

FRANK J. PETRU

JAVNI NOTAR

Posojila na zemljišča in zavarovalnica

Varnostne shrambe za denar in dragulje.

Najemnina \$2.50 na leto ali 5c na teden.

1443 West 18th St. blizu Laflin ulice.

Zastopnik sledečih stavbin-skih in posojilnih društev.

Krajnsko, Češko Hrvatsko stavbinsko in posojilno društvo.
Prvo Hrvatsko stavbinsko in posojilno društvo.
Benatsko-ve stavbinsko in posojilno društvo.
Hrad Rabi stavbinsko " " "
Unijako stavbinsko " " "

Zemljišča in hlie na prodaj v vseh krajih meja.
Denarna posojila proti niskim obrestim.
Zavarovanje proti ognju pri najboljših družbah.

Ustanovljeno leta 1900

Frank Stonich,

brat zlatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom širom Amerike.

Kadar potrebujete ali kupujete zlatnino n. pr. ure, verižice, prstane, broške itd., se obrnite name, ker boste dobili blago prve vrste.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam znake, prstane, priveske, broške raznih jednot in zvez

FRANK STONICH,

7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 605, CHICAGO, ILL.

PROSTO!

40 najlepših slovenskih 40

-- PESNI --

3 mesece na poskušnjo
\$1.00 mesečno

Te izvrstne mednarodno govoreče stroje, vam prodamo na nizke mesečne obroke \$1.00 in poleg dobite 40 slovenskih pesmi brez plačila, katere si sami izberete iz našega cenika (kataloga).

Pošljite nam samo \$5.00 vnapred in mi vam odpošljemo stroj z rekordami. Pišite še danes po naš cenik, katerega vam takoj pošljemo, brezplačno. Pišite na

INTERNATIONAL PHONOGRAPH CO.

196 E. HUSTON ST. DEPT G. NEW YORK, N. Y.